

2723

1

Övernaturliga väsen

Den plats, där många personer sett
sågts övernaturligt, är här mere föd lin vid
Bauvaktens. Där sät jag en stor svart bunt en
gäng, som var mycket större än mån bunt,
jag sät för. Bauvaktens har hört skjutsar rass-
la på det stället, vilka aldrig kommit längre.

Övernat. väsen

Svart bunt.

2723

2

Övernaturliga väsen

Vättar.

9

Övernaturliga väsen

Det nyfödda barnet skulle ale-
tas för vättar. De sojo på den. Det cyktes på
den far och flegmar. De var speciella där. Den
feligaste friden från dyl. vättar var, innan barnet
börjs och sedan blir kyrktagen.

Skriv

B.

Mrs Olson
Bir. 18. 10. 1883
Född 1883

Vilands vd.
Vilarna
Uppf. 1930

Örnamalnigt väsen

Nägon hade blitt borta med sitt barn och i stället
gått en hollunge (bortbytning). Hon gick tillväga på
följ. vis för att få sitt riktiga barn tillbaka:
Hon doppade bortbytningen i kokande vatten tre gånger
Var gång hon gjort det, kom trollfun och frågade,
vars barn hon doppade. "Jag doppar mitt eget" skulle
modern svara, och sedan gången kom doppat barnet
och tog upp det, var det hennes eget.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

3

Örnam. väsen

"Bortbytning."

Skriva

Vilando hol

Nässum s:n

1930

4.

Maj. Ing. Olof

Nässum

Per. Per Fransson

f. 1883

Nässum

Övernattat väsen

I Barum tvåttar de ej i sjön
utan vid området, för där är vatten i vattnet
inte färre än de båda innan vid området lämnar.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

4

Övernattat väsen

Vattenväsen

Ihme
Villands h.d.
Näsums förs.

F.

Uppgjord av Ing. Olson
1930.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

5

Övernattat i väsen.

I bland kunder man hörar Odens
hundar tydla i luften. De soro sammanträder
med läckar, och man hörde dessa passla.

Övernattat i väsen

Luftväsen
(odens hundar)

W
Rasten, H.

6

Övernaturligt väsen.

Du som visste sic skugga var varulv.
När det varu var fött, hädrer modern att gesom
en "födahamn" för att leon skulle kunna holla
med att det blev varulv då. Jag ert visiga
förlorningar, som blitt brenta genom att färbros
uppläckt, att fastmännen inte haft någon skug-
ga och således räkt varulv.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

6

Övernaturligt
väsen.

Förandl. till
varulv.

Sk.
Åkes

F.

Uppol. Max Olson
Med. Per Jöansson

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

7

Örnaturalist väsen.

Maran röder hästarne och nötornas
ö flätar hars manan. För att avvärja detta hägde
man en hie i stället, som man skulle röda i stället.

Örnat. väsen.

Man.

2723

8

Övernattat väsen."Villapaskott"

Min morfar stod nere i treagårdens
ö pleylatiöskede. Han såg då två smygrisar komma
springsande. När de kommit till det bestämt ställe, flets
de ner båda båtarna. På samma plats dog två gäss.
Det gick min morfar fort för ö se, vad det varit vid
dom. Han fick då det sträng i benet, så att han fick ligga
i 18 veckor. De hade blitt deljutna av villapaskott.

Skrive
Villands
Möttrum
Jyväskylä 19.80

J. M. Jones Olson
Bör. av C. J. Jones

Peckens och tydor. Godt 1885

Min svärmer fälte nu att
hur hade till fastuans Per Ametjoss, som var
födrings på denugaryd. Det var bestämt, att de skulle
ha bröllop fredje dag jul. Den dag hände han snit
och häntat sig vid kvarnen. Han hade uppt sig full, och
på hemvägen väntade han och dom cykeln under vagnen. Han
dog. På kvällen väntade man en helhet till honom längre.
Och när de fanns i det kyrklogeat försök de tydigt en objets
krona in på gärdet i stora, och de hörde, hur kvarnen
spindes från o.s.v. Hela stodde därfor, och han kom dä. Men på
morgonen hörs han inte av. Då de undrade för kvarnarna, att
det hitt skjutsen, så förstod han genast, att något hade hänt
honom, och en av de andra drängarna gick för att seka honom.
Han hade inte funnit sättna än ut på vägen, förrän han mist
te en man, som kom med bröd, och Per K. hittade ditt.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

Peckens och tydor.

Ortovarsel.

9

Min svärmor växte uppkast efter honom; den dagew
bröllopet skulle varit, låg han ännu ovan jord.
Hon körde till hemme. Som väl var slapp jag
fjället åt se honom, sade hon. Men med den såg ho-
nom.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

10

2723

11

Seckens orde fyodor.

Min soñnum sät en gång en uggle
i ett träd peccis utanför, där han bodde. Han sade då
bestämt, att snart den vägorn han i hennes orde det blir
jag! Hon kastade då nästan dag bort.

Dödvansel.

*John
Watson Jr
Boston
Mass 1780*

12. York Osborne Jones
Wife

W. H. G.

Mr. or Mrs.

Pecken och sydor.

Min svärmor lede en son i Spanien.

Hon hade porträtterat av honom hängande över sitt
säng. Hon ville följa porträtet av oförklarlig an-
ledning ned. Genast föll henne den tanken in,
att sonen dött. Hon höst tid efter fick hon höra
att sonen dött, och precis vid den tiden då porträtet
föll ned.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

12

Seckenödysor.

Ditvaar sel.

2728

13

Tecken och sydor.

Döds varsel.

Tecken och sydor.

Om koden hänger allors utsträckt
på en golvtäcka, betyder det dödfall i familjen.

14

Skriv endast på denna sida!

Secken ale sydor.

När folket shockar sig, när de ska gå
från cykeln, betyder det dödfall i färsamlingen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

14

Secken ale sydor.

dödfall.

Detta är en handskriven sida från en folkmindesarkivs anteckningsbok.

Tecken oö tydor.

När den sjukke böjade sig plötsl
på väcket, el. om han ville flytta från sängen,
så dog han snart.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

15

Tecken ö tydor.

Dödväsel.

Tecken öh tyder.

Jon gäng då jag va' uppe i "Fexa" museet
 ö skulle hoppa ned så kom jag av oförklarlig anledning
 att sätta på "Titus-Bertus". Jag gick igång och hela
 hennes leonardoöde i tankarna, ö om jag ville hitta
 på aldrig det, så kunde jag inte släppa henne ur tan-
 kerna. Dångt sen jag va' hemkommen från marken,
 tänkte jag på 'na dagar efter fick jag spöja,
 att hon hasset sig i brunnen ö va' dö:

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

2723

16

Tecken öh tyder.

Dess varel.

17

Tecken och tydor.

När viյor olycka företar, är fjäder-
får. Man brukar säga, att om en hönas dör, så dör
en ko kort efter.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

17

Tecken & tydor

Spådom.

2723

18

Tekken och dydon.

Hur långvarig dödskam är ansägts
vara på gammalhetshval. Ofta sade man då: "Herr
har så mycke på gammalhet, så det är vält för honom
att skiljas hänt från". Det kunde ofta vara gron
brott t. ex. mordet, mord,

Tekken o dydon.

Långvarig dödskam,

Sekken och sydor.

Om en svinneiska ligger en begravnings-
krans i en säng, där den personen i familjen förl.
som ligger i den sängen.

2723

Perleus ösydor.

19

2723

20

Tecken och tydor.

Det första välet, när man går
ut för att uträdda något, spelar stor roll. Mötte man
en korvua först, så föde man ofta.

Tecken och tydor.

det första välet

2723

Person med övernaturlig förmeja.

"Taj-Svenneus" blev bortå med pärnor i källaren och ville gärna ha resta på villa, som ännu inte fanns förra året. Han begav sig därför händes upp till en klok gubbe i skogen nära för att av honom få resta på det. Han hände det stop brännvins med sig till gubben, men han ville själv inte dricka sitt "mä" gubben, utan ville själv tömde stoppet. Han vistade på förmans "Taj-Svenneus"-ärendet, och följande leden, om han ville gå till kyrkan på söndag, så skulle han få se de stjälande konuorden med pärssäckar på ryggen. Detta ville emellertid ej "Taj-Svenneus" se. Gubben öppnade då på kammaridönen. Innan i kammaridönen stod en balya vid dörren. Då kommed släck upp ur välvat. Dessa föreställer denn, som var skyldig till stölden.

21

Person med övernaturlig förmeja
Klok

Person med övernaturlig förmåga.

"Björn-Märsen" kunde "fåmina" väld. Han gjorde braut deb i ett hus, där han kom och gick genom huset. Det brände till det ställe, där han gått och ikke rökte. Han kunde även holla på andra vis. Han gjorde, när det varit nioon där, som drivit cykel med person, trolldad "Bjärnemärsen" så, att det tog fyra timmar att få hem för dem. I stället för att det skulle tagit en. När "Björn-Märsen" dog var del den festligt värpen överdelt i leendet i pärskillet i Skarabäsen.

Person med över-
naturlig förmåga
"fåmina" väld.

2723

23

Person med övernaturlig förmåga.

"Jeppe" i Skrivarehagen kunde bättre
framställa tjucagods och villebråd. Suktiga jägare var de
som gick seldor de båda gubbarna öföro, och de begyn-
de tala om jakt. Den ene yttrade då att han kunde
"möta" så bra, och den andre frågade, om han kunde hitta
att förröka, för då kunde han nog ställa om villebråd. Det
varumma sågo de en hare leppa förbi förröket utefter på gärdet
den förturimur gubben sätte han. Men när de kom ut på gården
såg de båda lite skumm i sl. för en hare.

Person med över-
naturlig förmåga

Framställa tjuc-
agods och villebråd.

2723

Personer med övernaturlig förmåga.

När Mor Bjälte i Östads, var där en sån olit man kunde se tag. Det troddes på att man nu varit där i hollat. Då kom det en kall öste från himmen och gav en skogsmulle till dör. De sa' att folket i gässen, att de skulle grava på en viss plats. Det gjordes också och där hittades något som liknade nästan ett blodkorv. Det skulle slidas upp, men det brann inte, utan det förföll skarpe, som om det var levande och ville krypa ut. Kreaturen trivdes, sedan det gränts upp.

24

Personer med övernaturlig förmåga

Kloka.

Person med övernaturlig förmåga.

Jag har ofta sett och hört tales om
fruntriumfer, som gjort sina fästningar till invalider,
och de övergivits av dem. När jag var valtpojke i
Bromölla, såg jag en sån ståchare, som inte kunde
röra sig hälre, utan han fick lyftas, och han skulle
han falla om för mig, och han fastnade klocka gjort
nåt illa men honom och sagt att han var poligasten den
var gungna, när han slo upp mā' henne.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

25

Person med
övernaturlig förmåga

Personer med övernaturlig förmåga.

Länsverkets tag eto stydie jordet från
Jularens i Västana. Men det skulle han ej bli rik
på", menade kärleksed. Han kunde inte mer åre pite-
names. Det blev otur i länsverkagårdar. Kreaburen dog.
Jularkäringen var också oränna mā. "Sue-Pelleus". Sue-
Pelleus komme låg sjuk. Ett jularens hede de slaktat,
och jularkäringen bestämde se för ö gā ö ge. "Sue-Pelleus"
Bodde nu "palt". När Boden skulle åta korven, fick
hon en litet klibbande i halsen, ö hon dö' av det.

Julargubben var inte bättre ö ha ö görar mā.
Den dag när han skulle gå ut för, möttes han i ena fyrsidan.
Gubben var klokryggig ö så' vederbörliga ut. Drängarna begynt
ö grina åt honom. Men lite efter de viste honom, stannade
hastanen, ö det var möjligt att få den till ö gā igen. Drängar-
na fick ha tag i gubben, ö han ställer upp, så att de ringo igen.

"Men varann gāng Skriv endast på den här sidan
julargubben!"

Personer med över-

naturlig förmåga

2723

27

Person med över-
naturlig förmågaPerson med övernaturlig förmåga.

För i välden bodde i Drögspejd en
 kärning som de kallade för "Toa". Hon bodde vid "Toa-lin"
 Hon hade en sån lura mä' kreatur. När hon skulle
 jordas, var det vid den tiden, då kreaturen varo ute
 De följde efter kistan ett långt stycke, nää
 på sā mäneq kreatur, som var lösa i Drögspejd.

2723

28

Peson med ovälig frimåga.

För att en föllossning skulle gå
bra skulle en mänsklig röra rövarens
som hade skilt en röra och en padda åt.

Peson med
ovälig frimåga

2723

29

Händelser av religiöst art.

En präst från Jämshög stod en gång
i samtal med den ene yttrande där, att han ej skulle "vrigas
med kyrkan" (inställeras). På den för installationen uttagna
tiden samlades många folk i kyrkan. Men rätt innan det
var, blev det panik. Alla människor rusade på dörren
och det blev så liten häntgång, att flera skadades svårt, och
en person dödades. Det rapporterades, att kyrkan hällde.
Denna händelse kallas "Vilse i Jämshögs kyrka" (förvirringen
i Jämshögs kyrka).

Händl. av religiöst.

Kane
Vittsö
År 1930

30.

Agda Fred Olson
Vittsö
börjat för Johnson
Född 1883 död 1930

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

Övernaturliga häntningar.

Genom besvärjning kunde det förhindras, att barnet föddes, när det skulle. Men kan inte en gång hämmas de fumblimmer, som skulle föda. Han gick ut i hög med en yxa genom sin huvud direkt i sängboden. Så länge han kände ytan, så var det möjligt, att föroreningen kunde ske.

30

Övernat. hänt.

Besvärjning

31.

Ovanliga handlingar av unga sk. art.

När en ko kommit, skulle man
först av allt ge henne en skiva bröd soppad i bräun-
vin på en stålgryta, för att inte kow skulle bli sjuk.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

31

Ovanliga handl.

Magisk handl.
av unga sk. art.

2723

32

Ovanliga handlinger av magisk art.

När de kördde till kvarnen med
säckar, skulle de noga se efter så påsommarna
var främst, ty det kunde hänta, att om de mötte
ett gruslinne, som skulle föda barn, leon kunde föda
det avsigt, i fall påsommarna vände baksida.

Ovanl. handl.
av magisk art.

2723

33

Förvaril författnings med övrigt. föret. använda i ena ryggen.

Fruntimmer, som varo levererad
föresta bärta stål på sig, för att inte barnet
skulle få lyte.

Förvaril fört.
med ena ryggen.

Stål.

34.

Naturliga förmål förändringar av övernatt-förställen.

avvärda i utgående syfte.

Om de första gejzen de gjingo till mato vadsom
dago oblaten med sig leva och lääge på väggan, och
de sedan skot gejzen till, skulle de aldrig skjuta
bona nära in jäeg sedan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

34

förmål förändringar
av övernatt-förställen,
avvärda; utgående
syfte.

Med värds ingre-
dians erma.

Förnäm ånvänd i augjökt syfte.

"Raj-Svenneus" had en ko, som gick
med i ö betade ve åt en en gång. Det som då var
flot da' en sorts spikdonu på korn, i leon ble, som leon
var alltid vild. "Raj-Svenneus" hängde då
en bærbit, som de heter i en "hackspölse",
och en kvist från en "flyrörna" (en rörning som
varit på ut ställe, dit fört fört av vilda) fast en
bit av pannkärsan, där kon stått i fähuset bring
halsen på man, i gresset ble' korn, som leon blöt
och i början äda igen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

Förnäm ånvänd
i augjökt syfte
"bærbit", "flyrörn
sten".

35

Ordförde och talesätt

"Jugor vänniske är sämre än vad hon ska gifta sig, och ingen vänniskas bättre än vad hon är dock."

"Hon väljer bladet rosorua och faller mitt i bladet"
(rävans gitternät)

"Hon grinner som hundar grinner åt varin".

"För spår efter gäv"

"Först spottar de i kilar, sen syns de ut den."
(auv. vid färder t.v.).

"De som icke är slägda för en runda lyckel kan aldrig bli en silverdaler."

"Det är inte lont att väga knut på döda leökars".

"Det väler inte väll och väggar på en gävlyg".
(gävlyg rörande magtrousser).

"Väga spår, feja tar!"

Ordförde och talesätt

"Man kan ja lika mycke av den sonen av gie".

"Hon skulle inte sköda hunden efter hästen.

"Det gör det samma, hur mycke hon upjöllar
när hon själv blir ut där".

"Om en skickar na so till Amerika, är då en
så många som kommer igång".

"Då föllet skriker inte sonen å' honet".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

37

Förlse

Een fruntimmer dör, var dör åt
havanda, så lades sak och hundtyg ned i graven.
Man ansig nömligen att förlössningens ägd gick i
graven, då till kom. Eew krimma gick en gång på
en kyrkogård. Plötsligt fik hon höra en röst, som
var att få ett klide. Hon tog ur sitt knutbe-
klidnåd, och den försämrar genast.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

38

Förlse

39.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

Slakts.

Vid slakts fide ej end havaande fruindarne
vara nærværende, typ. da' knude baret på fallende jule.

39

Slakts.

Slakts ö huv. kramm

2723

40

Brollopp

Efter brolloppet var bruden skulle
flytta in i sitt nya hem var det sed, att man
slipste en kete på golvet i stugan. Den katten ej
var rädd utan sprang rakt fram, betydde det
att för de avgifta. Den katten var skygg och ville
därför, betyder det att den aldrig framgång.

Brollopp

Föröle med
katten.

Bjöllap.

När de suggifta skulle flytta till
sitt nya hem, skulle flyttningsen äga rum på fred-
dagen. Måndagen var nöjd. För nästa söndagen,
likaså lördagen. Onsdagen hade ölen med sig. Tors-
dagen blev det tosigt. På brollopset och flyttningsen
var sker helst på fredagen. De skulle det bli fred och
tur för de suggifta.

Bjöllap.

Flytta. Inn det
nya hemmet.

2723

42

Sjukdom

När en recävissa inte knus källa
 Tätt på nättorna, batades den sjukan på följ. vis:
 Man skulle forra ett häl i en dråbro över en
 bæk, som rann mot norr. Den som skulle batas, skulle
 passa att den delen där hället var, och bli fri
 från sjukan.

Sjukdom

2723

43

Förställning knuten till döden.

I dödsundet förvandlades många.
 De de gävo ett leende, betyder det att deas bort-
 gång var lycklig. Motsatsen betydde olycklig
 bortgång för den döende.

Först knuten till
döden.

Klara
Villandled
Fässan
Maj 8. 1930

44
Mjöd av Krig Öknen
Varas Per Jonsson
Född 1883 i Fässan

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

44

Arbetsåret

När de sätta all sädan, gingo de
gunt åkeru mā sädan, som de haade kvar i
"såa-löber" och kastade den längt upp o sa: "Så
hög shall sädan bli".

Värväxet

Skåne
M. Vilander
m. Åsman
Året är 1930.

45.

Årets högtidsdag

Påskdagsmorgon skulle man få se
solens dansa, om man steg upp.

Göte. Göes Öster
Åsman
Bar. Teg Jönsson
— F. 1883 —

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

45

Årets högtider

Påsk
Goldsund

Skane
V. Skane
n. Jönköping
Uppf. 1938

46.

Görl. Torg Ökern
Per. Per Jonsson
född 1858

Hets högtider.

Påskdagen skulle man inte äta
många ägg, för då skulle man få se så många
örnar under sommaren. Istället skulle man
äta deto. fler annandag påsk.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

46

Hets högtid

Pask.

2723

47

Rishögtid

Anundag jul.

Här
Villmark 15
Mässum

- 1930 -

18.

Cyprianus Olofsson
Herr Per Jonsson
F. 1683

Års högtid

Första maj skulle man dricka
märg ur ben för att få krafter till som-
marieus arbete.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

48

Års högtid

Första maj.

2723

49

Högtid

Det sole skinner så länge som
vi ryder stiger på en häst jultidagen, blir
det kommande året gott och lyckligt.

Högtid

jultidagen.

Ideas
Värmland
Nässjö
1930.

50.

Rosa Oscar
Nasström
dotter till Per Jönsson
född 1883 i Skaraborg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

50

Tidsbestämmningar.

Veckoväckningarna kallas "regletat". Göken kommer i tioende veckan och gal i nionde veckan. Tätonde veckan ska man så komma.

Höstbestämm.

Veckoväckning.

Gh.

Tillands hot

Nästkom för

1932

51

Uppf. Tore Olson

Ber. Per Forsberg

f. 1883

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2723

51

Växter

När bokrotet är torr, väntas olen
äret häyra.

Växter

Bokrot.

2723

52

Frest. Knutna
till naturer
Djuren.

Väreställningar och seder knutna till naturen

Om kor eller hästar ej blevo dräktiga,
ledde man dem mellan fö- och bakkärran
på en arbetsväg.